

Donderdag 11 november 1915 – ochtendeditie

Tewerkstelling van geïnterneerde militairen.

In het maandschrift van het centraal bureau voor de statistiek vinden we vermeld, dat, blijkens mededeling van de directeur der centrale arbeidsbeurs, thans de volgende regeling is getroffen nopens de plaatsing van geïnterneerde militairen in de Nederlandse nijverheid, ter verkrijging van de nodige zekerheid, dat daardoor de belangen van Nederlandse arbeiders niet worden geschaad.

Het hoofd der afdeling internering zal de aanvragen van werkgevers om advies stellen in handen van de directeur van de centrale arbeidsbeurs. Deze deelt dan de aanvrager mede, dat de aanvraag eerst als aanvraag om Nederlandse arbeidskrachten moet worden aanhangig gemaakt bij de districtsarbeidsbeurs, waaronder het verblijf van de aanvrager ressorteert. Dit moet, – indien het geval daartoe aanleiding geeft – door tussenkomst van de plaatselijke correspondent der intercommunale arbeidsbemiddeling. Kan de districtsarbeidsbeurs door arbeidsbemiddeling in haar district niet aan de aanvraag voldoen, dan zendt zij de aanvraag zo spoedig mogelijk toe aan de centrale arbeidsbeurs, die de aanvraag dadelijk door middel van haar dagelijkse circulaire aan alle arbeidsbeurzen hier te lande mededeelt. Indien tengevolge toch bij de districtsarbeidsbeurs geen aanbieding van Nederlandse arbeidskrachten voor de open plaatsen binnenkomt, dan wordt door de directeur van die arbeidsbeurs een overeenkomstige verklaring aan de werkgever toegezonden, die haar doet toekomen aan de directeur der centrale arbeidsbeurs. De directeurs der districtsarbeidsbeurzen delen tevens onverwijld aan de directeur der centrale arbeidsbeurs alle gegevens mede omtrent het loon en andere arbeidsvoorwaarden, die bij het uitbrengen van advies van belang kunnen zijn, benevens alle bijzonderheden, welke zij aan die

mededelingen menen te moeten toevoegen. Ook geven zij de directeur der centrale arbeidsbeurs onmiddellijk kennis, zodra later Nederlandse arbeidskrachten voor de open plaatsen beschikbaar komen. De beslissing berust tenslotte bij de militaire overheid.

Rechtspraak in oorlogstijd.

Brussel, 7 november.

De geruchtmakende veroordelingen en terechtstellingen van de laatste tijd hebben bij het publiek de wens doen ontstaan eens wat meer inlichtingen te krijgen over de vraag, hoe de rechterlijke machine in het bezette België werkt. Ziehier, daaromtrent enkele ophelderingen, waaraan echter de waarschuwing vooraf moet gaan, dat zij uitsluitend betrekking hebben op hetgeen geschiedt in het generaal-gouvernement (het bezette gebied), daar in etappegebied en oorlogszone de zaken er weer geheel anders voorstaan.

Reeds maanden geleden waren o.a. in Luik terechtstellingen van Belgen voorgekomen, zonder evenwel zoveel gerucht te veroorzaken, als bij de jongste vonnissen en executies ontstaan is. Voor een groot deel vond dat ongetwijfeld zijn oorzaak in de omstandigheid, dat de veroordeelden tot de hoogste maatschappelijke standen behoorden, daaronder verscheidene vrouwen waren en bovendien twee van Engelse en een van Franse nationaliteit. Immers, men vond daaronder: een prinses, een gravin, twee Engelse verpleegsters (de terechtgestelde mej. Cavell en een oud-verpleegster, tegen wie de doodstraf geëist was, doch die vijftien jaar kreeg), een Belgische architect, twee advocaten, een ingenieur, een Franse onderwijzeres, vier apothekers, en verder hotelhouders, mijnwerkers, kleine werklieden.

Zij werden beschuldigd van en vervolgd voor het verbergen en over de grenzen brengen van krijgsgevangenen gewonden der verbonden troepenmachten, welke uit ambulances ontsnapt waren; dus niet voor spionage of aanwerving, maar wegens oorlogsverraad, hetgeen iets geheel anders is. Art. 58 van het Duitse oorlogsstrafwetboek, overeenkomend met art. 89 van het Duitse strafwetboek, stelt op het begaan van oorlogsverraad (Kriegsverrat) de doodstraf, en omschrijft het delict door daaronder te omvatten alle handelingen, begaan met het doel een vijandelijke macht hulp te verlenen of de Duitse of de daarmee verbonden legers nadeel toe te brengen. Het terugbrengen van eenmaal gevangen vijanden naar de vijandelijke legers valt dus onder dit artikel, waarop, zoals ik reeds zegde, de doodstraf staat, evenals dat trouwens voor spionage en aanwerving ook het geval is.

Al deze zaken worden gebracht voor en gevonnist door de krijgssraad te velde (Feldgericht) en de uitspraken van deze rechtbank worden bekrachtigd door de militaire gouverneur van Brussel of van Brabant. Wordt de doodstraf uitgesproken, dan kan slechts deze of de keizer tussenbeide komen. De gouverneur-generaal, en dit is een zeer belangrijk punt, heeft in deze gevallen volstrekt geen recht van spreken; op hem is alleen beroep mogelijk inzake vrijheidsstraffen of geldboeten.

Een andere opmerking, die haar belang kan hebben, is dat de vrij veel voorkomende nachtelijke strafvoltrekkingen het gevolg zijn van het feit, dat executie binnen de 24 uur veelvuldig in het vonnis wordt voorgeschreven.

Hoe is nu de toestand van de Belg, welke zich voor zulk een rechtspraak geplaatst ziet? In het begin waren er volstrekt geen verdedigers voor de gedaagden, hetgeen enige weldenkenden er toe gebracht heeft zich hun lot aan te trekken. Enkele advocaten, die de Duitse taal volkomen machtig waren, wat volstreekte vereiste was,

daar het geding uitsluitend in die taal gevoerd wordt, verenigden zich tot een "Comité de défense gratuite des Belges devant les juridictions allemandes". Het waren de heren A. Braun, senator, oud deken der orde van advocaten te Brussel, diens zoon mr. Thomas Braun, mr. A. Dorff en mr. Sadi Kirschen en mr. Braffort, onder voorzitterschap van mr. Victor Bonnevie, een der bekendste leden der Brusselse balie. De stichting van dit comité, te Brussel zeer verschillend beoordeeld, waarover zo dadelijk meer, werd door de Duitse overheden goed opgenomen. Weliswaar mogen de advocaten tijdens de hechtenis niet, zoals in gewone tijden, met hun cliënten in verbinding zijn, of inzage nemen van het dossier, maar hun aanwezigheid bij het geding geeft de Belgen, die opgeroepen zijn, een grote zedelijke steun, zodat het dus niet geheel billijk is te spreken van "een barbaarse handelswijze", waar Belgische advocaten, de oorlogstoestand in aanmerking genomen, vergund wordt te doen wat in hun vermogen is ten bate van de gedaagden.

De advocaten van bedoeld comité treden echter alleen op in gevallen van politieke delicten, wanneer vaderlandse gevoelens personen ertoe gebracht hebben zich aan overtredingen tegen het Duitse oorlogsrecht schuldig te maken; zij verlenen hun dienst niet voor het verkrijgen van paspoorten, het innen van schulden of van rekwisitiebons en dergelijke zaken. Maar toch geeft deze hulp, steeds geheel belangloos, dus volstrekt gratis verleend, de advocaten werk genoeg; zij ontvangen ieder zeker per dag 30 tot 40 personen, welke hun bijstand komen inroepen, kunnen de gezinnen der gedaagden gerust stellen, redigeren de verzoeken om gratie, doen alle nodige stappen bij de Duitse onderzoeksrechters, en honderd andere zaken meer. Men kan dus zeggen, dat deze heren een nobele taak vervullen, en hun devies, dat is een belangloze hulp te verlenen, alle eer aandoen. Zij kunnen alle laster dan ook met gerust geweten verachten, want lasteraars hebben ze genoeg. De personen nl., die

men nu in alle landen vindt, en die hun vaderland denken te dienen door op het doen en laten van hun medeburgers angstvallig kritiek uit te oefenen (men heet ze hier, in navolging van Parijs, patriotards), noteren zorgvuldig hoeveel keer zij met Duitsers spreken, hoeveel keer zij de Kommandantur binnengaan, of zij weleens op straat de burgerlijke beleefdheid tegen een Duitser in uniform in acht nemen, en vele kinderachtigheden van die aard meer. Men doet hierdoor deze heren groot onrecht, en zou beter doen zich eerst eens op de hoogte te stellen van het vele goede, dat zij verrichten.

Moge het bovenstaande er toe bijgedragen hebben niet alleen de Nederlandse lezers, maar ook de Belgische critici, die in Holland huizen, de ogen wat geopend te hebben, want, zegde een der verdienstelijke leden van het comité mij met een zucht, toen hij over de weinig welwillende beoordeling, die zijn moeilijk werk vindt, klaagde: Les Belges qui sont en Hollande et n'ont aucune connaissance de ce qui se passe ici, sont ceux qui se montrent les plus chauvins.

Donderdag 11 november 1915 – avondeditie

Parijs, 10 november. Het officiële bericht van heden (woensdag)avond luidt:

Onze artillerie heeft in België de vijandelijke werken op de duinen en in de Boezingese sector krachtadig beschoten.

De vonnissen in België.

Keulen, 11 november. De Kölnische Zeitung deelt mede, dat kardinaal Hartmann een telegram heeft ontvangen, behelzende dat de Duitse keizer de doodstraf, gewezen tegen de gravin van Belleville, mej.

Thulier en Louis Severin, heeft gewijzigd in levenslange tuchthuisstraf, omdat de Paus voor hen voorgesproken heeft.

Uit België.

Onze correspondent schrijft uit Brussel:

Hieronder volgt een opgave van de voornaamste besluiten, in de laatste dagen bekend gemaakt.

Een besluit van 31 oktober luidt: Tot bevordering van de veeteelt bepaal ik hierbij, dat de uit Nederland ingevoerde teeltkoeien, die over de bewakingsposten Essen en Maaseik binnen mogen en hier op de linkerhoorn met het hoornbrandmerk E (Essen) of M (Maaseik) en een volgnummer voorzien worden, van alle opeising verschoond blijven. De bezitters der koeien moeten op elk verlangen een door de bewakingsveearts voor elk afzonderlijk dier af te leveren bewijsschrift overleggen, waaruit blijkt, dat de dieren met het vermelde hoornmerk over de bewakingspost werden ingevoerd. In het bewijsschrift moeten buiten het hoornmerk, ouderdom, kleur, merk of welk ander bijzonder kenmerk van elk dier afzonderlijk aangegeven zijn.

Verder zijn de bepalingen, betreffende het verbod van betalen aan Engeland en Frankrijk, bij besluit van 20 oktober, als vergeldingsmaatregel ook op het Britse bezettingsgebied in Egypte en op de onder Franse bescherming staande streken van Marokko van toepassing verklaard.

Verder is vanaf 1 november de bewaking, zoals zij tot nu toe reeds voor de in de jaren 1892 tot 1897 geboren Belgen bestond, op alle mannelijke Belgen uitgebreid, die in de jaren 1885 tot 1898 (beide inbegrepen) geboren zijn. Daarentegen worden de manschappen (niet de officieren) der voormalige onwerkzame burgerwacht (garde

civique non active) met hun voltooide 30^e levensjaar van de bewaking ontslagen. Bij deze gelegenheid herhaalt de gouverneur-generaal, dat de bewaking alleen ingevoerd is om de aanwezigheid der meldingsplichtigen vast te stellen en hun ontwijken te beletten. Er wordt daarmee noch inlijving in het Duitse leger, noch een wegvoeren in krijgsgevangenschap bedoeld.

Een besluit van 26 oktober zegt: Het invoeren van gebruikte en ongebruikte post- en liefdadigheidspostzegels, die sedert het begin van de oorlog door de met Duitsland of zijn bondgenoten in oorlog zijnde staten nieuw uitgegeven werden of nog worden, evenals de handel met zulke post- en liefdadigheidszegels wordt verboden. Inzonderheid wordt verboden zulke zegels aan te prijzen of uit te stallen. Overtredingen worden met ten hoogste 10.000 mark of met ten hoogste een jaar gevangenis of met een van beide gestraft. Ook kan beslaglegging op de zegels uitgesproken worden. De verordening is op 5 november van kracht geworden.

Tenslotte zijn de volgende firma's onder dwangbeheer gesteld: Usines de Nickel de la Nèthe te Duffel; Chauffage Henri Hamelle te Elsene, Rousselot & Co en Albert Trone, beiden te Brussel; The British-American Tobacco Cy. Ltd. te Antwerpen.